

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

Program LIFE

**Hrvatska udruga poslodavaca
Zagreb, 11. prosinca 2017.**

Program LIFE

Program EU za financiranje projekata iz područja zaštite okoliša i klime

Cilj: „...potaknuti promjene u razvoju i provedbi politika pružajući i šireći rješenja i najbolju praksu za postizanje okolišnih i klimatskih ciljeva te promičući inovativne tehnologije za okoliš i suočavanje s klimatskim promjenama.”

Program LIFE

Institucije:

- Europska komisija – glavne uprave za okolišnu i klimatsku politiku
- Izvršna agencija za malo i srednje poduzetništvo (EASME)
- Nacionalna kontakt točka (NCP) pri MZOE
- NEEMO

Proračun

Tradicionalni projekti

Potprogrami	Prioritetna područja
Okoliš	Okoliš i učinkovito korištenje resursa (ENV)
	Priroda i bioraznolikost (NAT)
	Upravljanje i informiranje na području okoliša (GIE)
Klimatske aktivnosti	Ublažavanje klimatskih promjena (CCM)
	Prilagodba klimatskim promjenama (CCA)
	Upravljanje i informiranje na području klime (GIC)

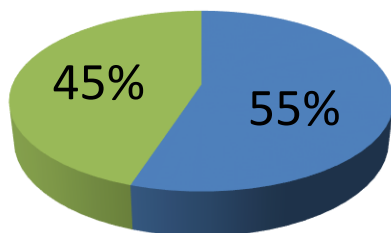
Vrste projekata

VRSTE PROJEKATA	OPIS
Pilot-projekti ENV, NAT, CCM, CCA	Projekti koji primjenjuju tehnike ili metode koje do sada nisu bile primjenjivane i testirane , imaju pozitivni učinak na okoliš i klimu te se mogu primijeniti i na drugim područjima.
Demonstracijski projekti ENV, NAT, CCM, CCA	Projekti koji testiraju tehnike, metode ili pristupe koji su novi ili nepoznati u specifičnom kontekstu projekta (npr. geografskom, ekološkom, socio-ekonomskom) te se mogu primijeniti i na drugim područjima.
Projekti najbolje prakse NAT, CCM, CCA	Projekti koji primjenjuju odgovarajuće financijski isplative najnovije tehnike (<i>state-of-the-art techniques</i>), metode ili pristupe uzimajući u obzir specifičnost konteksta u kojem se projekt provodi.
Projekti informiranja i podizanja svijesti GIE, GIC	Projekti koji podržavaju komunikaciju, širenje informacija i podizanja svijesti za potprograme Okoliš i Klimatske aktivnosti.

Tradicionalni projekti

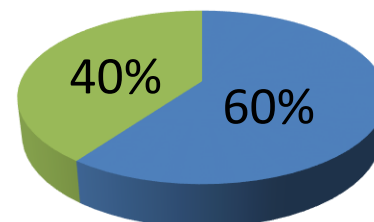
Stope sufinanciranja

ENV, CCM, CCA, GIE, GIC

■ EU LIFE
■ Učešće korisnika

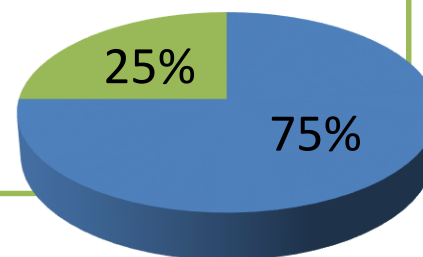
NAT

Iznimno! NAT

Projekti koji se bave prioritetnim staništima ili vrstama

- Direktiva o očuvanju prirodnih staništa i divlje flore i faune
- Direktiva o zaštiti divljih ptica

Dodatne smjernice

- **Prosječni proračun projekta:** 500.000 – 5.000.000 €
- **Financijski doprinos korisnika:**
 - Smatra se dokazom ozbiljnog pristupa projektu
 - Nije definirano minimalno učešće
- **Početak projekta** → nakon potpisivanja ugovora o potpori (ljetu/jesen) 2019.
- **Uobičajeno trajanje:** 2 – 5 godina

Prihvatljivi troškovi

- **Direktni troškovi osoblja**
- **Putni troškovi i dnevnice**
- **Podugovaranje** → max. 35% ukupnih troškova projekta
- **Trajna dobra**
 - **Oprema** – amortizacija do max. 50% ukupne vrijednosti
 - **Infrastruktura** – amortizacija do max. 25% ukupne vrijednosti
 - 100% troškova izrade **prototipa**
- **Indirektni troškovi** → max. 7 % ukupnih prihvatljivih troškova

Prihvatljivi troškovi

- **Potrošna roba** → bitna za provedbu projekta (letci, brošure, materijali za analizu itd.)
- **Ostali troškovi**
 - Naknade za sudjelovanje na konferencijama
 - Putni troškovi i dnevnice za osobe koje nisu zaposlene na projektu (izlagači na konferenciji, volonteri itd.)
- **PDV** → ukoliko se ne može osigurati povrat
- **Troškovi vanjske revizije**

Neprihvatljivi troškovi!

- Troškovi nastali **prije** službenog početka projekta
- ***„In kind”*** doprinos
- Gubitci pri **promjeni valute**
- Troškovi bankovnih **naknada**
- Dugovi i kamate
- Troškovi prijave na EMAS i ECOLABEL
- **Trajna dobra** kupljena **prije** početka projekta

... više informacija: [**Annex X to the Model LIFE Grant Agreement**](#)

Isplata sredstava

- 1. rata isplate → do 60 dana nakon potpisivanja ugovora
- Završni obračun (tzv. „Balance”) → do 90 dana nakon predaje završnog izvještaja

Karakteristike projekta	Rata 1	Rata 2	Rata 3	Rata 4
Trajanje < 24 mj. EU učešće < 300.000 €	70%	„Balance”	-	-
Trajanje 24 - 48 mj. EU učešće 300.000 - 4.000.000 €	30%	40% *	„Balance”	-
Trajanje > 48 mj. EU učešće > 4.000.000 €	30%	20% *	20% *	„Balance”

* Nakon što se ukupna prethodna rata potroši

LIFE terminologija ≠ terminologija drugih EU programa

	Glavni nositelj projekta	Doprinosi financijski	Doprinosi tehničkoj provedbi projekta	Važan za uspješnu provedbu projekta
Koordinator	✓	✓	✓	✓
Partner	-	✓	✓	✓
Dionik	-	-	✓	✓
Ciljna skupina	-	-	-	✓
Sufinancijer	-	✓	-	-

Prednosti LIFE programa

- Prijaviti se mogu **sve pravne osobe**
- Široki **raspon** mogućih **tema**
- Kontinuiranost natječaja (rokovi i tematika)
- **Broj partnera** nije uvjetovan
- Predfinanciranje
- Poželjni **tržišno** orijentirani projekti

LIFE Tržišno orijentirani projekti (C2M)

- Inovativna rješenja na razini Europske unije namijenjena komercijalnoj upotrebi
- Doprinos ostvarivanju ciljeva Europske unije na području okoliša i/ili klime
- Mjerljiva dobrobit za okoliš i/ili klimu
- Potencijal za primjenu u drugom kontekstu (sektoru, regiji ili zemlji)

LIFE C2M - područja

- Okoliš i učinkovito korištenje resursa
- Klimatske aktivnosti

Kružno gospodarstvo, učinkovitost iskorištavanja resursa, upravljanje otpadom, prilagodba klimatskim promjenama

LIFE C2M - koristi

- Bespovratna sredstva do 55 % ukupno prihvatljivih troškova
- Financiranje primjene novih rješenja
- Testiranja u različitim uvjetima s ciljem prelaska od faze inovacije do izlaska na tržište
- Platforma za povezivanje i razmjenu iskustava

LIFE C2M – pripremne aktivnosti

- Analiza postojećih najboljih praksi
- Tehnički opis predloženog rješenja
- Dokaz tehničke izvodivosti rješenje (istraživanja, razvoj, testiranja)
- Obrazloženje unaprjeđenja koje donosi predloženo rješenje
- Kvantitativna analiza dobrobiti za okoliš i/ili klimu
- Analiza tržišta, opskrbnog lanca i konkurencije
- Procjena kapaciteta proizvodnje

C2M - aktivnosti

- **Razvoj inovativnog rješenja**
- **Testiranje inovativnog rješenja**
- **Primjena inovativnog rješenja**
- **Praćenje rezultata i učinaka primjene**

LIFE C2M – aktivnosti

- Investicijske analize povećanja proizvodnje i ekonomske izvodljivosti
- Analiza konkurencije i tržišta u svrhu daljnjeg tržišnog plasmana
- Izrada marketinškog plana, analiza kanala distribucije te planovi daljnjeg razvoja poslovanja i proizvoda
- Uspostava suradnje sa strateškim partnerima za primjenu rješenja u drugim sektorima, regijama ili zemljama
- Razvoj poslovnog plana

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

Primjeri projekata

LIFE Okoliš i učinkovito iskorištavanje resursa ENV

LIFE CHIMERA -LIFE15 ENV/IT/000631

- CHickens Manure Exploitation and RevAluation

Cilj:

- Uspostava pilot-postrojenja (7,5×2,5×3,5 m) za demonstraciju inovativnog i održivog tretmana koji će se provoditi na izmetu peradi i koji se može provoditi na farmama;
 - Nova tehnologija pretvara izmet u vrijedan resurs za proizvodnju gnojiva te dobivanja električne i toplinske energije.
-
- **KORISNIK: TRE P ENGINEERING SRL; (SME)**
 - **Partneri:** Renders & Renders V.O.F., Nizozemska

LIFE CHIMERA

Trajanje projekta: 1.7.2016. – 31.12.2019.

Ukupna vrijednost: 2,422,463.00 €

EU sufinanciranje: 1,294,458.00 €

Države: Italija

Nizozemska

EU Politike:

- Paket mjera za čist zrak u Europi iz 2013.;
- Direktiva o kvaliteti zraka iz 2008. (2008/50/EZ);
- Direktiva (EU) 2016/2284 o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih onečišćujućih tvari;
- Direktiva 2010/75/EU o industrijskim emisijama;
- Direktiva 2008/98/EZ o otpadu.

Očekivani rezultati:

- Izgradnja demonstracijskog postrojenja s kapacitetom od 2 000 tona godišnje;
- Obradivanje 1 500 tona gnojiva godišnje;
- Godišnje uklanjanje 60 tona NH_3 , 250 tona CO_2 ;
- Maksimalna proizvodnja toplinske i električne energije koja iznosi 4,5 GWh/godišnje;
- Godišnja proizvodnja od 120 do 160 tona pepela, što odgovara količini od 260 do 320 tona biogoriva.

[CHALLENGE](#) [PROCESS](#) [TEAM](#) [ADVISORY BOARD](#) [NEWS](#) [CONTACT](#) [DOCUMENTS](#)

Sudjelovanja i publikacije

GREEN & CIRCULAR ECONOMY

MARTEDÌ VENERDÌ

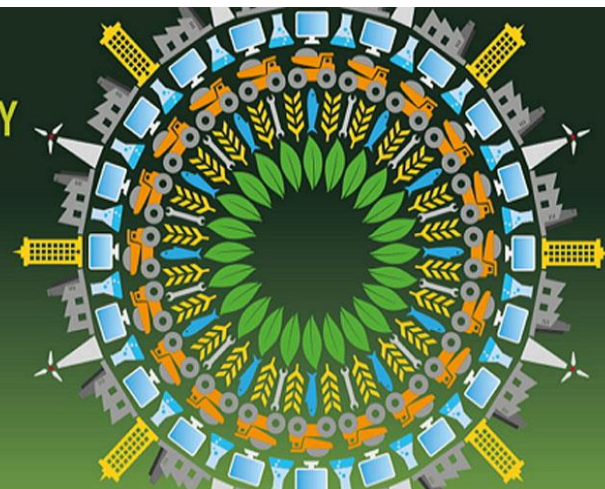
07-10

NOVEMBRE 2017
RIMINI ITALY

21ª FIERA INTERNAZIONALE DEL RECUPERO DI MATERIA
ED ENERGIA E DELLO SVILUPPO SOSTENIBILE

In contemporanea con

KEY ENERGY

- Advanced logistics platform with road pricing and access criteria to improve urban environment and mobility of goods

Cilj:

- Implementacija integriranog niza mjera, kako bi se postigli viši standardi energetske učinkovitosti i bolje kvalitete zraka u gradovima.
- Politika nagrade/penala kod smanjenih emisija vozila, kraćeg trajanja boravka, učestalosti putovanja...
- **KORISNIK: Città di Lucca, Italija**
 - **Partneri:** LUCENSE SCaRL, Italija, Grad Zadar, Hrvatska, **Kiunsys Srl**, Italija, MEMEX Srl, Italija, City of Stockholm, Švedska

LIFE ASPIRE

Trajanje projekta: 01. 10. 2017. – 30. 09. 2020.

Ukupna vrijednost: 1,865,799.00 €

EU sufinanciranje: 1,037,488.00 €

Države: Italija   Hrvatska Švedska

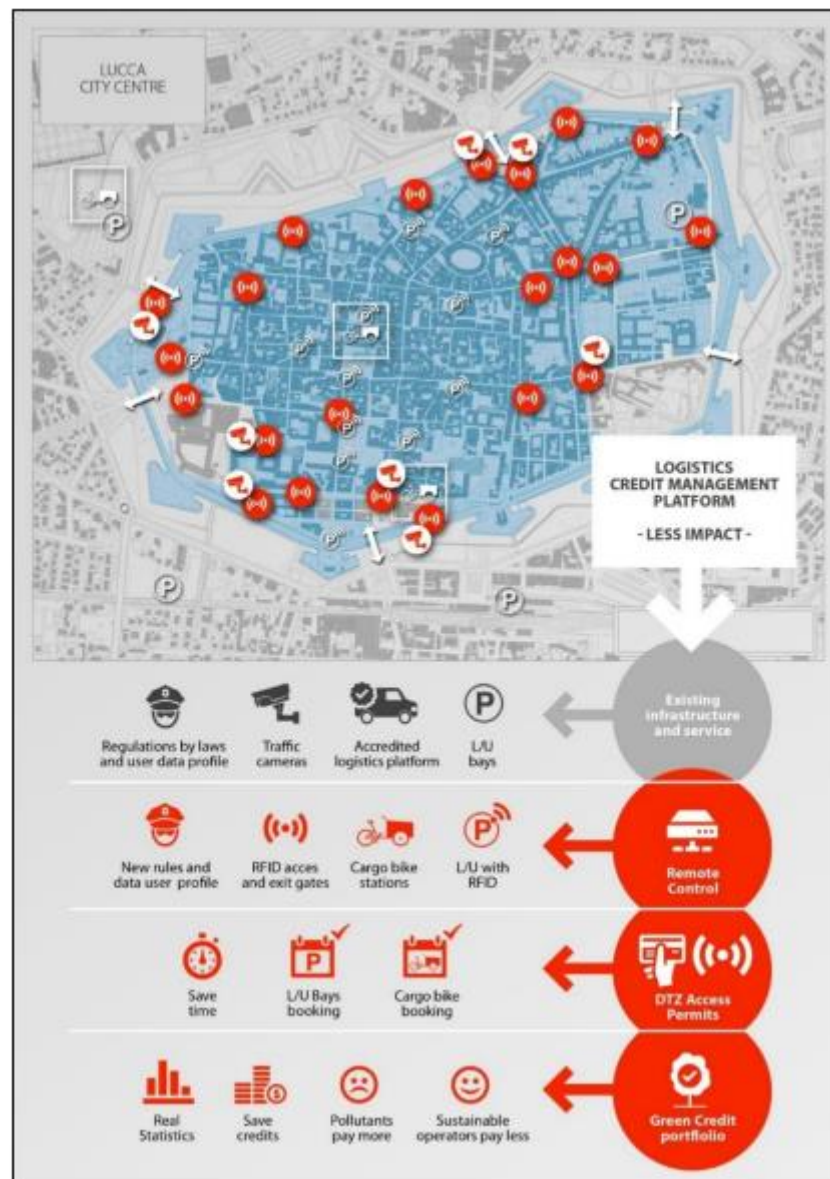
EU Politike:

- DIREKTIVA 2009/33/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o promicanju čistih i energetski učinkovitih vozila u cestovnom prijevozu
- COM (2013/0918) Program čisti zrak za Europu
- COM/2013/0913 Zajedno prema konkurentnoj gradskoj mobilnosti s učinkovitim iskorištavanjem resursa
- DIREKTIVA 2001/81/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o nacionalnim gornjim granicama emisije za određene onečišćujuće tvari

Aplikacija

Regulacija prometa

References & Case Studies

[Home](#) > [References & Case Studies](#)

Discover how our unique approach helps cities to manage mobility and face the challenges of urbanisation as new smarter city. More than 30 Cities in Europe rely on Kiunsys products as their mobility management platform.

2015
WINNER

2014
WINNER

2014
SPECIAL PRIZE

2012
FINALIST

2009
WINNER

Naples

Naples captures the tools to ease the management of digital mobility and parking services, in the spirit of dematerialization and technological integration.

[More](#)

Veronamercato SpA

Veronamercato realised an access control system in fast free flow mode for a more efficient and secure management

[More](#)

Monza

Integration and automation of the management and control of disabled blue badge permits through a unique platform and anti-counterfeit RFID tags.

[More](#)

LIFE PETCYCLE - LIFE 14 ENV/BE/001065

- Demonstration of Novel Marker and Sorting Techniques for PET Recycling into Higher Value Added Non-Woven Material

- **CILJ**

- Razviti i demonstrirati novu tehnologiju za sortiranje
- Sortiranje na osnovu vrste proizvoda, boja, pakiranja, itd.

- **KORISNICI**

- Procter & Gamble Services Company N.V.

- internacionalna tvrtka

- **Partneri:**

- EPRO (*European association of plastics recycling and recovery organisations*)

- PolyOne – Francuska

- internacionalna tvrtka

- Indorama Ventures – Nizozemska

- Tvrtka- proizvođač PET ambalaže

- Polysecure - Njemačka

- Tehnološka tvrtka za razvoj i proizvodnju

- Wellman – Nizozemska

- Tvrtka za gospodarenje otpadom i recikliranje

LIFE PETCYCLE

Trajanje projekta: 01.01.2016. - 30.06.2019.

Ukupna vrijednost: 2,152,803.00 €

EU sufinanciranje: 1,171,680.00 €

Države: Belgija Njemačka

Francuska   Nizozemska

EU Politike:

- DIREKTIVA 94/62/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o ambalaži i ambalažnom otpadu.
- DIREKTIVA 2004/12/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni Direktive 94/62/EZ o ambalaži i ambalažnom otpadu.
- DIREKTIVA 2008/98/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva.

LIFE PETCYCLE

Očekivani rezultati:

- Nova posebno dizajnirana tehnologija i sortirni sustav;
 - Sposobnost automatskog sortiranja PET boca pri velikim brzinama;
- Procesiranje 5-7 tona PET ambalaže u 20 tona materijala od netkanih vlakana (*nonwoven material* – tekstil).
- Pretvorba otpada u novu sirovinu: materijal za tekstilnu industriju (medicinska oprema, razni filteri itd.)

- Innovative Technology for Low Cost Production of Energy Efficient Dye-Sensitized Solar Cells

- **CILJ**

- Demonstrirati proizvodnju fleksibilne, transparentne termo-osjetljive solarne ćelije;
- Razvoj i demonstracija proizvodnje nove tehnologije solarnih ćelija s hipotezom da mogu biti proizvedene jeftinije i efikasnije od drugih;
- Smanjenje emisija CO₂.

- **KORISNICI**

- **Exeger Sweden AB**
 - Privatna tvrtka (SME)
- **Bez partnera**

DYEMOND SOLAR

Trajanje projekta: 1.9.2010. – 31.3.2015.

Ukupna vrijednost: 3,522,312.00 €

EU sufinanciranje: 1,735,846.00 €

Država: Švedska

EU Politike:

- DIREKTIVA 2009/28/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora te o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage direktiva 2001/77/EZ i 2003/30/EZ.

DYEMOND SOLAR

Očekivani rezultati:

- Pilot postrojenje s proizvodnjom od 50m² po danu;
- Razvoj strojeva po mjeri za svaki korak procesa;
- Individualno testiranje strojeva i osiguravanje potrebnih standarda;
- Održivi proizvod;
- Osiguravanje da se tehnologija može lako nadograditi i replicirati u drugim državama članicama i regijama EU-a.

DYEMOND SOLAR

Successful Completion of EU-LIFE+ Project

With funding from the EU Commission under the LIFE+ programme, EXEGER has built and procured key elements to successfully install and run the world's largest DSC factory.

Exeger now has the only DSC factory of its kind, using screen printing as a production method.

The pilot production plant is located in the Stockholm city centre.

This pilot plant has been developed with the financial support from the European Commission.

DYEMOND SOLAR

Dissemination material

Videos

Bulletin boards

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

Klimatske aktivnosti

Primjeri projekata

LIFE-DIADEME-LIFE15 CCM/IT/000110

- A novel sustainable and cost-efficient distributed street lighting dimming system

Cilj: Testiranje novog održivog sustava za regulaciju ulične rasvjete.

Koordinator: Reverberi Enetec - Gruppo MPES – veliko poduzeće
Partner: AGIRE Energy Agency Mantova – energetska agencija
Trajanje: 1.10.2016. – 25.5.2020.
Budžet: Ukupan = 1,428,742.00 € (EU = 812,400.00 €)
Web: <https://www.diademe.it/en/>

LIFE-DIADEME - A novel sustainable and cost-efficient distributed street lighting dimming system

Inovativni element:

Senzori koji istovremeno mjere intenzitet svjetlosti, buke, prometa te meteorološke parametre

Očekivani rezultati:

- Smanjenje potrošnje energije
- Smanjenje emisija stakleničkih plinova
- Smanjenje troškova održavanja

LIFE HEROTILE - LIFE14 CCA/IT/000939

- High energy savings in building cooling by roof tiles shape optimization toward a better above sheathing ventilation

Cilj: Razvoj i proizvodnja crjepova čiji oblik omogućava bolje strujanje zraka ispod crijepa te smanjuje prijenos topline na građevinu.

Koordinator: Industrie Cotto Possagno S.p.A., Italija – veliko poduzeće

Partneri:

1. UNIFE (Università degli Studi di Ferrara), Italija – sveučilište
2. ACER (Azienda Casa Emilia Romagna di Reggio Emilia), Italija – javno poduzeće
3. ANDIL (Associazione Nazionale degli Industriali dei Laterizi), Italija – udruženje proizvođača
4. TRL (TERREAL S.A.S.), Francuska – veliko poduzeće
5. MONIER TC (Monier Technical Centre GmbH), Njemačka – veliko poduzeće

LIFE HEROTILE - High energy savings in building cooling by roof tiles

shape optimization toward a better above sheathing ventilation

Trajanje: 1.8.2015. – 31.1.2019.

Budžet: Ukupan = 2,476,158.00 € (EU = 1,442,784.00 €)

Web: <http://www.lifeherotile.eu/>

Očekivani rezultati:

- Povećanje strujanja zraka ispod crijepa
- Smanjenje prijenosa topline na građevinu
- Smanjenje potrošnje energije za hlađenje građevina
- Smanjenje emisija stakleničkih plinova

- Solidia low CO2 cement: from cement production to precast industry

Cilj: Dokazati ekonomsku isplativost novo razvijenog proizvoda - cementa.

Koordinator: Lafarge Centre de Recherche

Partneri:

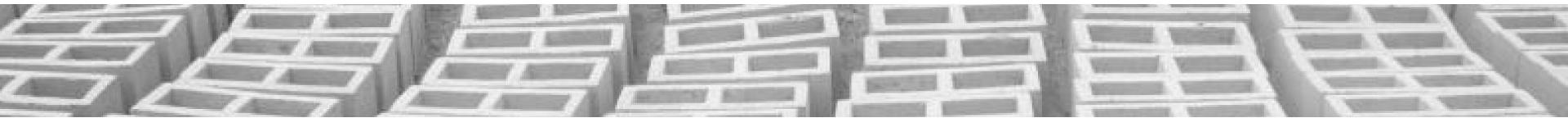
1. Lafarge Cement S.A., Poland
2. Lafarge Zementwerke GmbH, Austria
3. Building Research Establishment Limited, United Kingdom
4. Solidia Technologies, United States
5. Lafarge Holcim Cement Industrial Performance - IPS (TCEA), France

SOLID LIFE - Solidia low CO₂ cement: from cement production to precast industry

Trajanje: 15.6.2016. – 30.10.2018.

Budžet: Ukupan = 3,830,320.00 € (EU = 2,196,012.00 €)

Web: <https://www.solidlife.eu/>

Očekivani rezultati:

- Testiranje 5 – 8 recepata za smjesu i uspješna proizvodnja 10 000 t Solidia cementa dobre kvalitete
- Testiranje okolišnih, tehničkih i ekonomskih karakteristika
- Brže očvršćivanje materijala
- Mogućnost neograničene ponovne upotrebe otpadnog cementa zbog izostanka reakcije hidratacije cementne smjese
- Smanjenje emisija CO₂ za 70 %
- Stavljanje proizvoda na tržište

Kontakt

LIFE tim

life@mzoe.hr

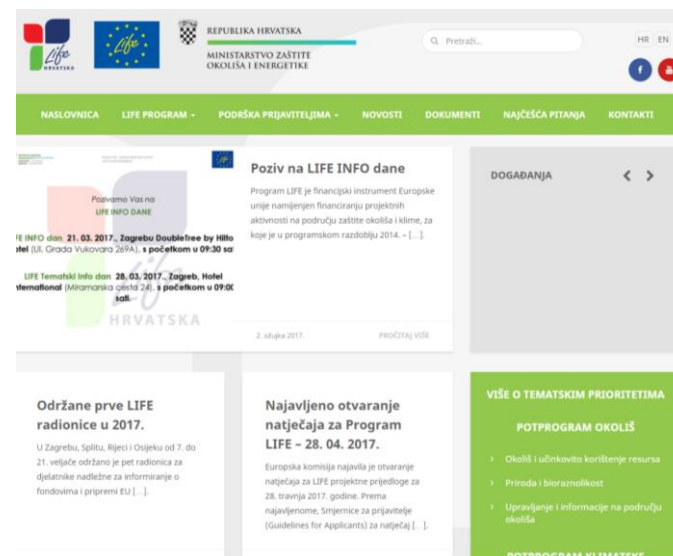
**Nacionalna
kontakt točka**

Nikolina Petković Gregorić

Nikolina.Petkovic.Gregoric@mzoe.hr

Više informacija

<https://lifeprogramhrvatska.hr/hr/>
<http://ec.europa.eu/environment/life/>

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

Hvala na pažnji

life@mzoe.hr